

El nínxol sense làpida on segons els registres reposen les despulles de la mare del general Ramon Cabrera. FOTO: JOAN REVILLAS

Memòria històrica

Un rebesnét de Maria Griño demana la identificació de les restes del nínxol de Tortosa

Un descendent vol que es comprovi si les despulles són les de la mare del general carlista Ramon Cabrera. Paral·lelament, l'Ajuntament treballa en la instal·lació d'una làpida en record

MARINA PALLÁS CATURLA
TORTOSA

Un descendent de Maria Griño ha demanat a l'Ajuntament de Tortosa la identificació de les seues restes. El rebesnét anglès de Maria Griño, Simon Gandolfi-Hornoyold, ha sol·licitat la identificació de les restes del nínxol del cementiri, on segons els registres reposen les despulles de la mare del general carlista tortosí Ramon Cabrera.

Les restes romanen sense cap tipus d'inscripció en un nínxol del cementiri de la ciutat, després de passar per diverses inhumacions, com va revelar el *Diari* l'any passat amb una investigació periodística. El destí de les restes de Griño havia sigut una incògnita històrica, resolta gràcies a la in-

vestigació de l'arxiver municipal, Miquel Estrampes, i un investigador particular vinculat a la família, el 2020.

Malgrat que així ho certifica la fitxa del nínxol de l'arxiu administratiu, el rebesnét demana ara comprovar que les restes siguin de dona i del segle XIX.

No obstant això, els tràmits sembla que no són tan fàcils, ja que un ajuntament no pot obrir cap tomba sense un requeriment legal ni molt menys sense el consentiment de la família, per una qüestió legal i també sanitària. Família que no s'ha pronunciat en anys, en tenir el nínxol en qüestió dos avisos acumulats de possible retorn de titularitat.

L'organisme pertinent en fer aquest tipus d'intervencions és el Memorial Democràtic, segons ex-

pliquen fonts municipals. Per tant, la petició d'obertura s'hauria de canalitzar a través d'aquest ens. I si, arribat el cas, el Memorial Democràtic porta a terme l'operació, l'Ajuntament facilitaria la logística, com ja va fer al cementiri dels Reguers amb les restes del maqui Francisco Serrano.

Futura làpida

L'Ajuntament de Tortosa va anunciar el passat mes d'octubre la instal·lació imminent d'una làpida que identificarà el lloc on descansa Maria Griño, però un endarreriment en la recepció dels materials ha suposat que tres mesos després el nínxol continue tan despul·lat i en silenci com en les últimes dècades.

Hornoyold celebra la notícia d'una làpida que identifique el lloc on suposadament descansa la seua resbesàvia i proposa que hi aparegue el següent epitafi: «Va morir per ser mare».

«M'agradaria que Maria Griño no fos solament un apèndix a la història del seu fill», explica al *Diari* el rebesnét.

La inscripció, però, s'ha treballat durant mesos amb descendents de Griño del Vendrell, segons ha pogut saber el *Diari*, que hi han col·laborat amb l'Ajuntament amb discreció. Es desconeix amb exactitud què hi apareixerà, si bé l'alcalde de Tortosa, Meritxell Roigé, tot fent l'anunci de la làpida va explicar que es recordaria la seua història.

Cal recordar que el 2019, l'Ajuntament de Tortosa ja va fer

una primera acció per recordar la dissort de Maria Griño, dedicant-li una de les figures que conformen el Passeig de les Cultures.

Recordar el passat

La tortosina Maria Griño va ser afusellada el 1836 durant la primera Guerra Carlista, en un moment de guerra civil aferrissada, com a represàlia contra les accions que havia comandat el seu fill, el general carlista Ramon Cabrera. On la van executar, a la Barbacana, es van produir fins a 400 afusellaments. Alhora, com a venjança, cal dir que el mateix Cabrera ordenaria després executar també a Cinta Fos i Francesca Urquizu (mare i filla), Maria Roqui i Mariana Guardia, parents de liberals.

Qui és especialment crítica amb com ha tractat la història a Maria Griño és Conxa Rodríguez, periodista morellana a Londres i biògrafa de Ramon Cabrera.

«Des que Tortosa celebra amb traca i plateret la Festa del Renaixement em pregunto per què ignoren el segle XIX a Maria Griño. He detectat que ella genera més neguit que el seu fill. Els tortosins d'avui no tenen cap responsabilitat pel que van fer els de 1836 tot i que l'execució de Maria Griño, el suplici cap a la mort, des del castell de la Suda a la Barba-

L'organisme pertinent en fer aquestes intervencions és el Memorial Democràtic

cana (avui plaça Alfons XII, irònies de la vida), va ser una vergonya per al poble perquè ningú va intentar aturar la injustícia», valora la periodista. «L'execució de Maria Griño va tenir molt efecte a França i Anglaterra, que tampoc eren sants, per la bestiesa amb què operaven els espanyols, catalans inclosos. Però al marge dels paràmetres morals del moment, la història és la que és, i el seu sacrifici mereix millor tractament històric. El segle XIX el tenim més a prop que el Renaixement. O potser s'ignora Maria Griño perquè era dona, o perquè era la mare d'un carlista, que avui seria de dretes. Tortosa té un deute amb la seua filla sacrificada», declara.

Siga com siga, aspirar a un sepulcre amb nom propi és un dret que la història ha negat en massa ocasions. Identificar la tomba de Maria Griño al cementiri de Tortosa, d'alguna manera, l'ajudarà a passar a la història com a dona i com a tortosina, no només com a mare de Cabrera. És Maria Griño, però en realitat són totes les dones que en algun moment de la història han caigut a l'oblit sols per ser dones.